

NECATİ LUGAL (Prof.)

Necati Lugal, 1881 yılında İstanbul'da doğdu. Ailesi aslen Trabzonludur. Babası Hüseyin Hüsnü Efendidir. İlk eğitimini sürdürürken Kur'ân-ı Kerim eğitimi de alarak hafız oldu. İyi bir medrese eğitimi görerek tanınmış hocalardan ders aldı. Bunlardan birisi Meşhur şeyhülislâmlardan Musa Kazım Efendidir.

Medrese eğitimini tamamlayan Lugal, 1903 yılında Bayezid Camii hocaları arasında yer alarak ders verdi. Babası ile birlikte hacca gitti. 1914 yılından itibaren İstanbul'un muhtelif okullarında hocalık yaptı.

Lugal, Türk öğrencilerine ders vermek üzere 1917 yılında Almanya'ya gönderildi. Buradaki öğrencilere Türkçe dersinin yanında dinî dersler de verdi. Almanya'da bulunduğu sırada Hamburg Üniversitesinden davet aldı. Bu üniversitenin Doğu Bilimleri Enstitüsünde görevlendirildi. Burada Türk ve Fars dili edebiyatı okutmanlığı yaptı. Bu görevini İkinci Dünya Savaşının başladığı 1939 yılına kadar sürdürdü.

Türkiye'ye dönen Lugal, 1939 yılında Beyazıt Kütüphanesi Müdürlüğüne atandı. Bu görevinin yanında kendisine kütüphaneler gurup şefliği de verildi. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki yetkililer ile birlikte bir komisyon teşkil etti. Bu görevini sürdürürken Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından Ankara Üniversitesine atandı. Buradaki Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Klasik Şark Dilleri Kürsüsünde profesör olarak çalışmaya başladı. Bu üniversitenin bünyesinde 1949 yılında kurulan İlâhiyat Fakültesinin kuruluşunda emeği geçti. Fakültenin öğretim kadrosunda da yer alarak, Arapça ve Farsça derslerini okuttu.

Lugal, 1956 yılında yurtdışına çıktı ve üç yıl boyunca Bonn ve Frankfurt Üniversitelerinde misafir profesör statüsünde çalıştı. Ardından 1959 yılında yurda dönen Lugal, Türk Tarih Kurumunda çalışmaya başladı. Bu kurumda Doğu Dilleri ve Edebiyatı Uzmanı olarak görev yaptı. Bir süre sonra, Ankara Üniversitesine geçerek İlâhiyat Fakültesinde görev aldı. Fakültenin Klasik Türkçe Metinler Kürsüsünde hocalık yapmaya başladı. Bu görevini vefatına kadar sürdürdü.

Profesör Mehmet Necati Lugal, üniversite ve muhtelif yerlerdeki hocalığının yanında belli zamanlarda teşkil edilen ehl-i vukuf (bilirkişi) heyetlerinde de bulundu ve bu heyetlerin verdiği raporların hazırlanmasında görev aldı. Bu çerçevede, Bediüzzaman ve talebeleri ile ilgili rapor veren bilirkişi heyetinde bulundu.

1943 yılında 126 talebesi ile birlikte Denizli Ağır Ceza Mahkemesine sevk edilen Bediüzzaman'la ilgili kararını vermeden önce, bilirkişi heyetine müracaat eden mahkeme görüş istedi. Ankara Ağır Ceza Mahkemesi tarafından bilirkişi heyeti oluşturuldu. Bu maksatla bir araya gelen heyette Profesör Lugal ile birlikte, Profesör Yusuf Ziya Yörükkan da yer almaktaydı.

Risale-i Nur'u inceledikten sonra yazılan raporda; eserlerin bir Kur'an tefsiri mahiyetinde olduğu görüşüne yer veren heyet, bu eserlerde cemiyetçilik ve tarikatçılığın olmadığı hükmüne vardı.

Bilirkişi heyetinin raporlarını okuyan, eserler ve yazışmalar üzerindeki incelemelerini tamamlayan mahkeme heyeti; söz konusu kişilerin kötü maksat beslemediklerini, hükümete karşı kötü bir maksat beslediklerini belirten savcının iddiasının aksine bir hükme vararak beraatlarına karar verdi.

Ömrünün sonuna kadar ilmî çalışmalarını sürdüren Lugal, 1964 yılında Ankara'da vefat etti.